

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/186/2023
Identifikačné číslo spisu: 2616215199
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:2616215199.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Bytové družstvo so sídlom v Trnave, Ludvíka van Beethovena 26, Trnava, IČO: 00 175 480, zastúpený UNITED LAWYERS, advokátska kancelária, s.r.o., Mliekarenská 2, Bratislava, IČO: 36 662 291, proti žalovanej spoločnosti Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Štefánikova 8, Bratislava, IČO: 36 853 186, o zaplatenie sumy 13 259,54 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 27C/29/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoCsp/11/2022 z 29. mája 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoCsp/11/2022 z 29. mája 2023 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 27C/29/2017-442 z 13. októbra 2021 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“ alebo „rozsudok okresného súdu“) prvým výrokom zastavil konanie v časti istiny 2 201,34 eur, druhým výrokom žalobu zamietol a tretím výrokom priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil právne § 488, § 489, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, § 53 ods. 4 písm. i), § 53 ods. 5, § 53 ods. 12, § 53a ods. 1, § 451 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej „Občiansky zákonník“ aj „OZ“), § 144, § 145 ods. 2 prvá veta, § 146 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 497, § 502 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, § 2 písm. a) a b), § 1 ods. 2 písm. a) zákona č. 258/2011 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy, § 24a zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a o pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase vydania rozsudku, § 8b ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení účinnom do 31. októbra 2018, § 9 ods. 7 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a

nebytových priestorov v znení účinnom od 1. novembra 2018, § 8b ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy.

3. Súd prvej inštancie právoplatne zastavil konanie vo výške 2 201,34 eur z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby, predmetom konania po čiastočnom späťvzati bol nárok na zaplatenie 11 060,20 eur.

4. K oprávnenosti správcu vlastníkov bytov a nebytových priestorov (ďalej len „správca“) zastupovať pôvodných žalobcov pri podaní žaloby súd prvej inštancie uviedol, že správca zastupuje všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v súdnych konaniach, ide o priame zákonné zastúpenie vlastníkov bytov správcom, preto splnomocnenie, ktoré vystavil správca ako zástupca vlastníkov pre právneho zástupcu, považoval súd prvej inštancie za súladné s právnymi predpismi.

5. V konaní sa žalobca ako správca bytového domu domáhal vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť tým, že žalovaná zvýšila od 1. júla 2011 úrokové rozpätie z 0,9 % p. a. na 2,50 % p. a., a to na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky. K charakteru Zmluvy o termínovanom úvere č. 06/093/7 (ďalej aj „zmluva“) okresný súd uviedol, že hoci zmluvu uzatvoril správca, dlžníkmi z úverovej zmluvy boli jednotliví vlastníci bytov v predmetnom dome. Právny vzťah založený zmluvou o úvere súd prvej inštancie vyhodnotil ako právny vzťah založený spotrebiteľskou zmluvou.

6. K námietke žalobcu o bezdôvodnom obohatení žalovanej, ktorá zvýšila úrokové rozpätie na základe bodu 5.5 zmluvy, ktoré žalobca považoval za neplatné ustanovenie, súd prvej inštancie toto ustanovenie zmluvy považoval za určité a zrozumiteľné. Za nezrozumiteľnosť nepovažoval skutočnosť, že v zmluve sa hovorí o zmene úrokovej sadzby, pričom banka pristúpila k zmene úrokového rozpätia, keďže sadzbu EURIBOR určuje príslušná európska inštitúcia, preto ustanovenie bodu 5.5 zmluvy bolo možné aplikovať iba na zmenu úrokového rozpätia, nie na zmenu základnej sadzby. Súd prvej inštancie mal zo svedeckých výpovedí preukázané, že v rámci kontraktáčného procesu boli žalobcovi posielané návrhy zmlúv na pripomienkovanie, pričom dostal čas, aby sa vyjadril alebo zmluvu podpísal, s tým, že ak v zmluve boli ustanovenia, ktoré považoval žalobca za neurčité, tieto sa upravovali. K zmluve prebehol riadny kontraktáčny proces, po ktorom nezostalo žiadne ustanovenie zmluvy neurčité.

7. Na základe vykonaného dokazovania ustálil, že pred uzatvorením zmluvy so žalovanou bol žalobcovi ako správcovi zaslaný návrh na pripomienkovanie, pričom dostal čas, aby sa vyjadril, nešlo o formulárovú zmluvu, správca ako odborne spôsobilá osoba mal možnosť ovplyvniť obsah dojednaní. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že spotrebiteľia mali prostredníctvom správcu možnosť zmluvné podmienky si dohodnúť, preto boli zmluvné podmienky individuálne dojednané, preto žiadnu z nich nebolo možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ustanovenie bodu 5.5 zmluvy umožňovalo zmenu úrokovej sadzby aj v prospech spotrebiteľa, preto podľa názoru okresného súdu chýbala nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Žalobca vedel o zvýšení úrokového rozpätia, keďže bolo predmetom rokovaní so žalovanou, pričom zvýšenie úrokového rozpätia akceptoval, hoci mal viacero možností ako riešiť situáciu inak.

8. K oznámeniu o zvýšení úrokového rozpätia, súd prvej inštancie ustálil, že ani prípadné neoznámenie zvýšenia, by nebolo dôvodom neúčinnosti alebo neplatnosti zvýšenia. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie ustálil, že zvýšenie úrokového rozpätia bolo žalobcovi oznámené Oznámením o zmene úrokového rozpätia z 8. júna 2011, ktoré žalovaná poslala žalobcovi. Navyše žalobca bol pred doručením listu informovaný na osobnom rokovaní, ktoré sa konali maximálne mesiac pred zaslaním listu, teda k oznámeniu o zvýšení úrokového rozpätia došlo aj ústne.

9. Je všeobecne známe, že v druhej polovici roku 2011 sa prehlbila tzv. dlhová kríza v eurozóne a došlo k poklesu ekonomického rastu. Miera rizika dlžníkov sa zhoršila vo všeobecnosti a zvýšilo sa riziko nesplácania úverov. Preto došlo k zmene ratingu klienta, čím sa naplnil jeden z dôvodov v bode 5.5 zmluvy, ktorý si strany dojednali ako dôvod jednostrannej zmeny úrokového rozpätia. Žalovaná úrokové rozpätie zvýšila na hodnotu 2,50 % p. a., čo nedosahuje úroveň možného zvýšenia dojednaného podľa bodu 12.1.1.1. zmluvy. Preto súd nedospel k záveru o bezdôvodnom obohatení na strane žalovanej.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

10. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 23CoCsp/11/2022 z 29. mája 2023 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“ alebo „rozsudok krajského súdu“), ktorým prvým výrokom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. a druhým výrokom žalovanej priznal voči žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

11. V odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie dôvodnosti nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec aj správne právne posúdil.

12. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v zmluve o úvere tvorí úrok odplatu za poskytnutie peňažných prostriedkov, je teda hlavným predmetom plnenia, resp. cenou plnenia, a keďže zmluvná podmienka uvedená v bode 5.5 zmluvy sa týka predmetu plnenia, resp. ceny plnenia, je zo zákona (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vylúčené jej určenie za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

13. K námietke žalobcu, že v prípade neprijateľnej zmluvnej podmienky v zmysle § 53 ods. 4 písm. i) a j) OZ, ide o špeciálnu klauzulu, keďže tieto zmluvné podmienky sú vždy neplatné v zmysle § 53 ods. 5 OZ, i keby boli individuálne dojednané odvolací súd uviedol, že sa s touto námietkou nestotožnil, keďže zmluvné podmienky spadajúce pod § 53 ods. 4 písm. i) a j) OZ nie sú vždy automaticky neprijateľné, a teda neplatné, pretože rozhodujúce sú zmluvné dojednania, teda či boli alebo neboli individuálne dojednané.

14. Odvolací súd vyslovil názor, že správca vykonával správu bytového domu sám v mene a na účet vlastníkov bytov a nebytových priestorov, išlo o priame zastúpenie, z ktorého práva a povinnosti vznikli priamo zastúpenému. Preto, ak kontraktálny proces v danom prípade bol vedený správcom, bola tým naplnená požiadavka individuálneho dojednania zmluvy so spotrebiteľmi. Správca totiž konal samostatne v mene vlastníkov a na ich účet. Správca v tomto procese nebol treťou osobou, ale priamym zákonným zástupcom spotrebiteľov, z čoho odvolací súd vyvodil záver, že spotrebiteľia mali možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy so zmluvnými ustanoveniami a zároveň mali možnosť ovplyvniť ich obsah (§ 53 ods. 2 OZ).

15. K namietanej nezrozumiteľnosti a neurčitosti čl. 5.5 zmluvy ako aj k namietanému rozporu s dobrými mravmi, odvolací súd dospel k záveru, že zmluva nie je nezrozumiteľná a neurčitá a poukázal na rozsudok súdu prvej inštancie. Podmienky zmeny úrokovej sadzby sú podľa čl. 5.5 zmluvy dostatočne zrozumiteľné a jednoznačné, nepripúšťajúce iný, pre spotrebiteľa priaznivejší výklad, preto nebol priestor pre použitie interpretačného pravidla podľa § 54 ods. 2 OZ. Odvolací súd nezistil rozpor daného dojednania ani s dobrými mravmi v zmysle § 39 OZ, na ktorý odvolateľ odkazoval. Ani možnosť jednostranného zvýšenia úrokovej sadzby bankou zakotvená v predmetnom ustanovení, sama osebe nezakladá rozpor s dobrými mravmi. Sám zákon totiž jednostrannú zmenu zmluvných podmienok za splnenia zákonom stanovených podmienok, pripúšťa [§ 53 ods. 4 písm. i) v spojení s ods. 15 OZ].

16. K námietke o nevyhodnotení listinného dôkazu - odpoveď Národnej banky Slovensko z 5. októbra 2021, poukázal odvolací súd na odôvodnenie rozsudku prvej inštancie na bod 33., v ktorom sa k danému dôkazu vyjadril.

17. K námietke o nevykonaní dôkazov predloženými žalobcom odvolací súd poukázal na rozsudok okresného súdu a uviedol, že pokiaľ okresný súd podrobne v rozsudku nerozoberal jednotlivé zápisnice obsahujúce výpovede svedkov a údajne nepostrehol rozdiely v listinných dôkazoch to neznamená, že okresný súd nevykonal riadne dokazovanie a posúdenie jednotlivých dôkazov jednotlivo ako aj vo vzájomnej súvislosti, keď práve v odôvodnení svojho rozhodnutia rozoberal jednotlivé dôkazy a uviedol svoje dôvody podstatné pre rozhodnutie.

Dovolanie

18. Proti predmetnému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP navrhujúc zrušiť rozsudok krajského súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

19. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že v otázke individuálneho dojednaní súdy dospeli k nesprávnym zisteniam, pretože z ustanovení Občianskeho zákonníka a ani zo zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov nevyplýva oprávnenie správcu individuálne dojednať zmluvu s dodávateľom. Súdy nedali odpoveď na otázku, ako na správcu preklenuli legálnu definíciu spotrebiteľa v zmysle § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka a v zmysle článku 2 písm. b) Smernice Rady 93/13 EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ako strany individuálneho dojednaní a zároveň zákonnú povinnosť dodávateľa v zmysle § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka informovať pred podpisom zmluvy spotrebiteľov. Súdy sa nezaoberali obsahom výpovedí uvedených v listinných dôkazoch, pričom žalobca v dovolaní poukázal na zápisnice zo súvisiacich konaní, ktoré do konania predložil.

20. Podľa dovolateľa dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie sa nezaoberalo individuálnym dojednaním čl. 5.5. zmluvy, ale len rokovaním správcu a banky v rámci kontraktačného procesu pred podpisom zmluvy vo všeobecnosti bez jasnej konkretizácie, či bolo možné, resp. či správca zastupujúci vlastníkov bytov a nebytových priestorov (spotrebiteľia), mal možnosť ovplyvniť obsah neprijateľnej zmluvnej podmienky obsiahnutej v čl. 5.5 zmluvy. Súdy sa ďalej nezaoberali individuálnym dojednaním v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, z ktorých je evidentné, že individuálne dojednanie musí prebiehať medzi dodávateľom a spotrebiteľom, ku každej zmluve samostatne, a dodávateľ musí zároveň produkovať dôkazy o tom, že skutočne došlo k individuálnemu dojednaniu pri konkrétnej zmluve, ktorá je predmetom súdneho konania, k čomu v danom prípade nedošlo.

21. Súdy nedali ani jednoznačnú odpoveď, či čl. 5.5 zmluvy je generálnou neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 1 OZ, alebo sa jedná o špeciálnu neprijateľnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4 OZ, pričom podľa názoru dovolateľa sa v danom prípade jedná o osobitnú skutkovú podstatu neprijateľných zmluvných podmienok, ktorá je neplatná ex lege v zmysle § 53 ods. 5 OZ.

22. Dovolateľ v dovolaní ďalej namietal nesprávne právne posúdenie neprijateľnej zmluvnej podmienky obsiahnutej v čl. 5.5 zmluvy a to súdom prvej inštancie. Ide o zmluvnú podmienku umožňujúcu zmenu pôvodne dojednaného úrokového rozpätia, a nie pôvodne dojednaný hlavný predmet plnenia tak, ako to uviedol nesprávne súd prvej inštancie. Dovolateľ uviedol, že súdy postupovali nesprávne, ak sa nezaoberali obsahom a právnym významom textu neprijateľnej zmluvnej podmienky (čl. 5.5 zmluvy).

23. Dovolateľ v dovolaní poukázal na početnú judikatúru a uviedol, že aj napriek existencii právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré sa vysporiadali s čl. 4.6 zmluvy (v danom prípade čl. 5.5 zmluvy) a určili ju za neprijateľnú zmluvnú podmienku, súdy túto skutočnosť nevyhodnotili správne. Zákonný zákaz aplikácie a povinnosť zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi žalovanou, bola prvoinštančným súdom úplne odignorovaná. Súd ani v súlade s § 298 ods. 1 CSP nevyslovil, že zmluvná podmienka používaná žalovaným v spotrebiteľskej zmluve v článku 5.5 zmluvy o termínovanom úvere, je neprijateľná.

24. Dovolateľ ďalej konajúcim súdom vytýkal, že sa nezaoberali rozporom čl. 5.5 zmluvy s dobrými mravmi, rozporom so zákonom a jeho obchádzaním.

25. Podľa dovolateľa súd prvej inštancie riadne nevykonal dôkaz - list Národnej banky Slovensko, a riadne neodôvodnil, prečo dôkaz nevykonal. Vyjadrenie súdu, že list nie je preň záväzný a že list sa vyjadruje iba k bodu 12.1.1.1. zmluvy, nie je vysvetlením, prečo nevykonal navrhovaný dôkaz,

preukazujúci, že žalovaný pôvodne uvádzal úplne iný dôvod zvýšenia úrokového rozpätia, ako neskôr tvrdil v tomto súdnom konaní. Preto súdy dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam.

26. Dovolateľ ďalej namietal, že sa konajúce súdy nevysporiadali s neuvedením dôvodu zmeny v Oznámení o zvýšení úrokového rozpätia, ktoré tento dôvod neobsahovalo. Spotrebiteľia preto nemohli zistiť, či existoval dôvod zmeny úrokového rozpätia v zmysle zmenovej klauzuly v čl. 5.5 zmluvy.

27. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobca dovolaciemu súdu položil päť právnych otázok, ktoré neboli v praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ešte vyriešené:

1) Je možné individuálne dojednať v zmysle § 53 ods. 2 OZ zmluvné ustanovenia s inou osobou ako spotrebiteľom, ak Smernica 93/13/EH5 a Občiansky zákonník definujú spotrebiteľa ako fyzickú osobu?

2) Môže dodávateľ, ktorého zaťažuje dôkazné bremeno preukázania individuálneho dojednania zmluvnej podmienky v súlade s § 53 ods. 3 OZ v spotrebiteľských zmluvách, uniesť dôkazné bremeno individuálneho dojednania podľa § 53 ods. 2 OZ prostredníctvom svedeckých výpovedí v iných súdnych konaniach, popisujúcich všeobecne kontraktáčne konanie v iných zmluvných vzťahoch s inými spotrebiteľmi, ktoré o viac ako 3 roky predchádzalo uzavretiu v súdnom konaní preskúmvanej spotrebiteľskej zmluvy?

3) Sú podmienky uvedené v § 53 ods. 4 písm. a) až w) OZ považované vždy za neprijateľné a teda neplatné podľa § 53 ods. 5 OZ, alebo sa na ne vzťahuje režim druhej vety § 53 ods. 1 OZ o individuálnom pojednaní?

4) Je možné značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v zmysle citovaného ustanovenia § 53 ods. 1 OZ hodnotiť podľa súdom hypoteticky nastolenej otázky, že by dodávateľ mohol na základe takto formulovaného ustanovenia aj znížiť úrokovú sadzbu, pričom však nikdy k zníženiu nedošlo?

5) Možno vylúčiť súdny prieskum zmeny pôvodne zmluvne dohodnutého predmetu plnenia alebo ceny plnenia aplikáciou ustanovenia § 53 ods. 2 OZ, ak sa jedná o zmenovú klauzulu podliehajúcu právnej úprave podľa § 53 ods. 3 písm. i) prípadne j) OZ a nie pôvodne dojednanú cenu plnenia, resp. predmet plnenia?

28. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný, ktorý navrhol dovolanie odmietnuť a žalovanému priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania, pretože dovolanie je neprípustné, keďže odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a vecne správne odôvodnil, rozhodol v súlade so svojou predchádzajúcou rozhodovacou praxou a nedopustil sa odmietnutia spravodlivosti a žalobca vymedzil právne otázky, ktoré už boli zodpovedané odvolacím súdom, boli zodpovedané správne alebo ide o právne otázky, ktoré odvolací súd neriešil vo svojom rozhodnutí.

Posúdenie veci dovolacím súdom

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „dovolací súd“ alebo „NS SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

30. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

31. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

32. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

33. V danom prípade z dovolania žalobcu vyplýva, že napáda rozsudok odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu na základe § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

34. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

35. Žalobca v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal porušenie práva na spravodlivý proces, okrem iného, nedostatočným odôvodnením (nepreskúmateľnosťou) rozhodnutia odvolacieho súdu (aj okresného súdu), najmä vo väzbe na nepreukázanie individuálneho dojednania zmluvných podmienok, najmä s poukazom na zmenovú klauzulu bod 5.5 zmluvy, ktorú považuje za nepríjateľnú zmluvnú podmienku, jej neurčitosť, nedojednanie zmluvy priamo s vlastníkmi bytov ako spotrebiteľmi namiesto správcu, svojvôľu banky pri zvyšovaní úrokovej sadzby bez uvedenia riadneho vysvetlenia, neuvedenie dôvodu zmeny v jednostrannom oznámení zvýšenia úrokového rozpätia, nevykonanie niektorých dôkazov a to listom z Národnej banky Slovenskej republiky.

36. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie a rozhodnutie súdov v prejednávanej veci tak, aby konanie ako celok bolo nielen zákonné, ale aj spravodlivé.

37. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie

rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

38. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

39. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Jednou z najdôležitejších súčastí základného práva na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyrovnávať sa s argumentmi sporovej strany. V tomto kontexte nie je úlohou odvolacieho súdu skúmať, či boli poskytnuté vecne správne odpovede, ale či nastolené otázky relevantného významu pre vec boli zodpovedané dostatočne vyčerpávajúco.

40. Faktické a právne zdôvodnenie rozsudkov nižších súdov musia byť primerane obsiahle. Odvolací súd sa vysporiada ako s faktami, tak aj s právnou argumentáciou súdov nižších inštancií, rovnako ako s návrhmi predloženými odvolateľom/dovolaťelom (...) odvolací súd sa musí zaoberať argumentmi odvolateľa/dovolateľa (porovnaj Bochan proti Ukrajine, č. 7577/02, § 84, 3. máj 2007).

41. Funkciou odôvodneného rozsudku (rozhodnutia) je umožniť stranám sporu podať účinný opravný prostriedok a ukázať im, že boli vypočuté (...), že dôvody rozhodnutia boli dostatočne jasné a zrozumiteľné a vzali do úvahy argumenty uvádzané v opravnom prostriedku (Klemeco Nord AB proti Švédsku, č. 73841/01, § 42, 19. december 2006).

42. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

43. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

44. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

45. Podľa § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia §

387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté.

46. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

47. Podľa čl. 2 ods. 1 CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

48. Podľa čl. 2 ods. 2 CSP právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

49. Jedným zo základných aspektov právneho štátu je princíp právnej istoty. Zákonná formulácia princípu právnej istoty vyjadrená v čl. 2 CSP chráni hodnotu predvídateľnosti práva, resp. súdnych rozhodnutí ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu.

50. Podľa § 53a ods. 1 OZ, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

51. V prejednávanej veci bola uzavretá Zmluva o termínovanom úvere č. 06/093/07 dňa 19. decembra 2007 medzi Dexia bankou Slovensko, a.s., Žilina (právny predchodca žalovanej) a žalobcom (č. l. 10 a nasl. spisu). Predmetom zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 4 500 000 Sk na obnovu bytového domu N. XX - XX v R. - zateplenie strechy a zateplenie obvodového plášťa bytového domu.

52. Bod 5.5 Zmluvy o termínovanom úvere č. 06/093/07 z 19. decembra 2007 znie takto: „Banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika Klienta. Zmena miery rizika Klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou ratingu Klienta stanoveného Bankou, alebo so zmenou rizikovej váhy Klienta podľa pravidiel stanovených Národnou bankou Slovenska. Pre posúdenie zmeny miery rizika Klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase ich ostatného posúdenia v porovnaní s aktuálnymi rozhodujúcimi skutočnosťami. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je Banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k Úverovej zmluve. Banka predmetnú zmenu v primeranej lehote oznámi Klientovi.“. Dovolateľ v dovolaní namietal nesprávne posúdenie a nedostatočné odôvodnenie predmetnej zmluvnej podmienky odvolacím súdom.

53. Dovolací súd zo svojej rozhodovacej praxe zistil, že obsahovo totožná zmluvná podmienka ako je v bode 5.5 zmluvy o termínovanom úvere č. 06/093/08 zo 16. decembra 2008 v znení: „Banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika Klienta. Zmena miery rizika Klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou ratingu Klienta stanoveného Bankou, alebo so zmenou rizikovej váhy Klienta podľa pravidiel stanovených Národnou bankou Slovenska. Pre posúdenie zmeny miery rizika Klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase ich ostatného posúdenia v porovnaní s aktuálnymi rozhodujúcimi skutočnosťami. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je Banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k Úverovej zmluve. Banka predmetnú zmenu v

primeranej lehote oznámi Klientovi.“, bola už predmetom skúmania v spore vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 14C/21/2017 o vydanie bezdôvodného obohatenia medzi totožnými stranami sporu a vo výroku rozsudku Okresného súdu Piešťany z 13. augusta 2020 sp. zn. 14C/21/2017 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 24. novembra 2021 sp. zn. 25Co/90/2020 bola právoplatne vyhlásená za neprijateľnú. Najvyšší súd SR rozsudkom z 31. mája 2023 sp. zn. 5Cdo/71/2022 dovolanie žalovaného Prima banky Slovensko, a.s. proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 24. novembra 2021 sp. zn. 25Co/90/2020 zamietol, pričom Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením z 5. decembra 2023 sp. zn. IV. ÚS 617/2023 ústavnú sťažnosť sťažovateľa Prima banky Slovensko, a.s. odmietol.

54. V ďalších rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR s obdobným predmetom konania (napr. sp. zn. 7Cdo/98/2022, 7Cdo/74/2023, 4Cdo/78/2023, 4Cdo/77/2023, 1Cdo/51/2023, 2Cdo/66/2022) dovolací súd rozhodoval o dovolaniach žalobcu proti rozsudkom odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozhodnutia súdu prvej inštancie o zamietnutí žalôb žalobcu. Súd prvej inštancie v týchto prípadoch žaloby zamietol, pretože nepovažoval bod 5.5 zmluvy o úvere za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ale za bod platne dojednaný, určitý a zrozumiteľný. Význam tohto bodu bol podľa názoru súdu prvej inštancie stranám zrejmy a bolo preukázané, že rokovania týkajúce sa uzatvorenia zmluvy a ich zmien boli dojednané individuálne, pričom za vlastníkov konal správca, ktorý bol odborne spôsobilou osobou, a ktorý mal možnosť do znenia zmluvy zasiahnuť. Najvyšší súd SR na dovolania žalobcu rozsudky odvolacieho súdu zrušil a veci mu vrátil na ďalšie konania, pričom vo vzťahu k obom dôvodom prípustnosti dovolania uplatneným sťažovateľom [§ 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP] uviedol, že:

„...z rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/71/2022 z 31. mája 2023 vychádzal ako z judikatúry, ktorá už vyhodnotila právnu otázku týkajúcu sa neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá už bola v rozhodovacej praxi dovolacím súdom vyriešená.“ I tieto rozhodnutia Najvyššieho súdu SR boli posudzované Ústavným súdom Slovenskej republiky, pričom ústavné sťažnosti boli odmietnuté uzneseniami sp. zn. I. ÚS 140/2024, IV. ÚS 663/2023, I. ÚS 111/2024 pre zjavnú neopodstatnenosť.

55. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu, senátu rozhodujúceho v prejednávanej spore, pokiaľ obsahovo totožná zmluvná podmienka už bola predmetom skúmania súdmi nižšej inštancie a bola vyhlásená za neprijateľnú a Najvyšší súd SR sa s takýmto posúdením stotožnil (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/71/2022), pričom v ďalších rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR s obdobným predmetom názor obsiahnutý v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/71/2022 nebol spochybnený, potom od takéhoto názoru sa dovolací súd nepovažuje za potrebné odkloniť, stotožňuje sa s ním a v celom rozsahu naň odkazuje, lebo je plne aplikovateľné aj na rozhodovanú vec.

56. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil so súdom prvej inštancie, že bod 5.5 zmluvy nie je možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, uvedené dojednanie nie je ani neplatným právnym úkonom, preto nemohlo vzniknúť bezdôvodné obohatenie, ktorého vydania sa žalobca domáhal, čo je ale v rozpore s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/71/2022 a ďalšími následne vydanými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR, v ktorých posúdenie a vyhlásenie tejto zmluvnej podmienky za neprijateľnú bolo akceptované (§ 451 ods. 2 CSP).

57. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd postupoval v súlade s vyššie uvedenými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR, konštatoval prípustnosť dovolania žalobcu a aj jeho dôvodnosť. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd SR v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

58. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455

CSP).

59. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vec vráti odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

60. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.